

VAŽNOST POSLOVICA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA

Mirta Kos *

Ekonomsko-birotehnička škola, Slavonski Brod

Ovaj članak pokazuje važnost obrade poslovice u nastavi engleskog jezika, jer one su dio kulture toga, ali i ostalih stranih jezika. Učenik ih mora poznavati da bi stekao viši stupanj komunikacijske kompetencije. Učenje poslovice jest problem jer su one specifične za svaki jezik, te se moraju naučiti u izvornom obliku. Doslovan prijevod hrvatskih poslovice na engleski jezik nije moguć. Kao primjer naveden je način obrade poslovice koji ujedno uključuje i osposobljavanje učenika za samostalno korištenje rječnika u procesu učenja stranog jezika. Ključni čimbenik na ovom nastavnom satu jest motivirati učenike za ovakav rad, te im dokazati široku uporabu poslovice u engleskom jeziku.

Ključne riječi: poslovice, prijevod, rječnik, komunikacijska kompetencija, motivacija

UVOD

Učenje engleskog jezika ne postaje teško sve dok se riječi mogu doslovno prevoditi s hrvatskoga jezika na engleski, te slobodno kombinirati. Problemi nastaju kada učenje engleskog jezika počne uključivati finese poput poslovice. To su „zamrznuti“ komadi jezičnog sustava koji se koriste takvi kakvi jesu (Ivir, 2001) i ne dopuštaju slobodan ni doslovan prijevod. Učenici tada osjećaju da su došli do prepreke koju ne mogu ili ne žele svladati. Većina njih ne vidi svrhu učenja tih jezičnih finesa, jer smatraju da je njihova komunikacijska kompetencija na zadovoljavajućoj razini i bez njih. Ovim člankom želi se prikazati način na koji se učenicima može pomoći da prevladaju to negativno stajalište.

ZAŠTO KORISTITI POSLOVICE U NASTAVI?

Potpuna komunikacijska kompetencija obuhvaća poznavanje kulturne i jezično specifične građe nekoga jezika, a poslovice su

njezin dio. One su blago svakoga naroda i predstavljaju bogato kulturno i jezično naslijeđe koje se kroz povijest prenosilo s naraštaja na naraštaj i tako se čvrsto utkalo u njezin jezik i tradiciju. Mudrost koju one sadrže može se primijeniti na svaku situaciju u modernom vremenu, pa njihov opstanak u suvremenom jeziku nije upitan.

Još jedan razlog korištenja poslovice u nastavi engleskog jezika jest pokazati učenicima da je slobodan i doslovan prijevod rijetko moguć, te da engleski jezik slijedi vlastiti niz jezičnih zakonitosti. Poslovice potvrđuju to pravilo i moraju se zapamtiti doslovno takve kakve jesu. Ponekad se ni one u engleskom jeziku ne koriste u cijelosti, nego se samo citira jedan dio i tako se sugerira njihov smisao. Takav način uporabe potvrđuje njihovu ukorijenjenost u modernom engleskom jeziku.

Poslovice korištene na ovome nastavnom satu skupljene su u rječniku poslovice „*Lijepa lijepu donosi*“ (Sedlič, 2001). Iznenadenje mi je bilo vidjeti da su mi mnoge hrvatske poslovice potpuno nepoznate. No, pripadnicima nešto starijeg naraštaja mojih kolega gotovo

sve su bile poznate. Dakle, pri obradi poslovice nužno je uzeti u obzir važan aspekt, prvotno zanemaren, a to je generacijski jaz. Svaki se naraštaj razlikuje od prethodnog u mnogočemu, a posebno u jeziku koji koristi. Taj jezik je svakako „pročišćen“ od izraza koje koriste njihovi roditelji i starije generacije. Tom „pročišćavanju“ podliježu i poslovice. Iako su im neke poslovice poznate, tinejdžeri ih nisu skloni koristiti u svakodnevnoj komunikaciji, jer to nije moderno. Zato je izbor poslovice bio ograničen na one za koje se pretpostavilo da su učenicima poznate.

Ključ uspjeha ovoga sata bila je motivacija. Učenike je trebalo motivirati za rad na dijelu jezika koji su smatrali zastarjelim i beskorisnim. Morali su shvatiti da zanemarivanje poslovice u učenju engleskog jezika njima ne bi koristilo. Tijekom velikog broja prethodnih nastavnih sati nastavnica je spominjala učenicima dijelove poslovice, ne propuštajući priliku začuditi se njihovu neznanju toga dijela engleskog jezika.

Kada je najavljena tema o poslovicama za idući sat, većina učenika osjećala je da je krajnje vrijeme barem vidjeti o čemu se radi.

Nadalje, u obradu poslovice uveden je još jedan problematičan dio učenja engleskog jezika – korištenje rječnika. Najčešće učenici koriste rječnik tako da zapamte prvo značenje nepoznate riječi, zanemarujući ostala značenja i uporabe te riječi u različitim kontekstima. Nastavnik treba učenike upozoriti na nužnost samostalnog i pravilnog služenja rječnikom, jer samo kad svlada tu vještinu, učenik može postati neovisan o nastavniku kao o „hodajućem rječniku“. Većina rječnika danas dobro ilustrira stvarnu uporabu engleskog jezika (Wright, 1998), pa je rječnik iznimno važno nastavno sredstvo. Tražeći poslovice u rječniku, učenici moraju proći kroz sva navedena značenja određene riječi, te izraze u kojima se ona koriste. Ta aktivnost zahtijeva puno vremena, no istodobno učenicima daje bolji uvid u jezične zakonitosti engleskog jezika.

TIJEK SATA

Svaki par učenika dobiva po primjerak tablice koju moraju popuniti.

Tablica 1: Handout

PROVERBS			
KEY WORD	CROATIAN PROVERB	TRANSLATION	CLOSE OR DIFFERENT?
1. Bird	Bolje vrabac u ruci, nego golub na grani.	A sparrow in the hand is better than pigeon on the branch.	A bird in the hand is worth two in the bush. – SIMILAR
2. Horse	Poklonjenom konju se ne gleda u zube.	Gifted horse should not be looked into teeth.	Never look a gift horse in the mouth. – SAME
3. Baba	Sto baba, kilavo dijete.	A hundred old women, clumsy child.	Too many cooks spoil the broth. – DIFFERENT
4.	Tko prvi do djevojke, njegova djevojka.	Who first comes to the girl, she is his.	

5.	Nije zlato sve što sjja.	Gold is not everything that shines.	
6.	Svaka ptica svome jatu leti.	Every bird flies to its flock.	
7.	Kad mačke nema, miševi kolo vode.	When there is no cat, mice dance in circle.	
8.	Gdje ima dima, ima i vatre.	Where has smoke, there also has fire.	
9.	Daleko od očiju, daleko od srca.	Far from eyes, far from the heart.	
10.	Ne možeš imati i ovce i novce.	You can't have sheep as well as money.	
11.	Željezo se kuje dok je vruće.	Iron is worked on while it is hot.	
12.	Prijatelj se u nevolji poznaje.	You can recognize a true friend in trouble.	
13.	Bez muke nema nauke.	Without suffering, there is no science.	
14.	Tko rano rani, dvije sreće grabi.	Who early earlies, grabs two happinesses.	
15.	Nesreća nikada ne dolazi sama.	Bad luck never comes alone.	
16.	Bolje spriječiti nego liječiti.	It is better to prevent than to cure.	
17.	Od plača nema koristi.	Crying never helps.	
18.	Stari konj se ne uči plesati.	Old horse cannot learn how to dance.	

Učenici prvo čitaju hrvatsku poslovicu, a zatim njezin engleski prijevod, jer se za sada još ne može govoriti o engleskom ekvivalentu. Nakon toga uz engleski prijevod učenici trebaju staviti kvačicu ako smatraju da je to dobar i točan

prijevod hrvatske poslovice. Svrha ovog uvodnog zadatka jest utvrditi koliko učenici imaju sluha za engleski jezik, no isto tako i koliko poznaju englesku gramatiku, budući da engleski prijevodi sadržavaju i gramatičke nepravilnosti.

Sljedeći je korak izdvojiti iz engleskog prijevoda ključnu riječ pomoću koje će u rječniku pronaći engleski ekvivalent. Učenici se u toj fazi rada smiju koristiti samo englesko-engleskim i englesko-hrvatskim rječnikom. Nakon što preko ključne riječi pronađu ispravnu englesku poslovicu, učenici u prvi stupac tablice upisuju ključnu riječ, te u zadnji stupac englesku poslovicu. Određuju da li je engleska poslovice slična, različita od ili ista kao hrvatska. Ako ne uspiju pronaći englesku ključnu riječ, mogu je potražiti u hrvatsko-engleskom rječniku.

Učenici čitaju svoje poslovice i ključne riječi. Zatim odgovaraju na pitanja nastavnika:

1. How many proverbs were the same as Croatian?
2. What does it tell you about the translation of proverbs?
3. What exactly do you translate when translating proverbs?
4. Which were the most frequent key words and why do you think it is so?
5. How well were you able to handle the dictionary work?
6. What was the most difficult part of it?
7. Which of these English proverbs have you already heard somewhere?

NASTAVAK RADA NA SLJEDEĆEM SATU

Trećina sljedećeg nastavnog sata ima za cilj provjeriti usvojenost engleskih poslovice i sposobnost učenika da ih koriste u pravilnom kontekstu, kroz dva zadatka.

1. Poslovice su napisane na papirićima prerezanim na dva dijela. Svaki učenik uzima jedan dio i nalazi učenika koji ima drugi dio iste poslovice.
2. Učenici slušaju nastavnikove rečenice i moraju upotrijebiti prikladnu poslovicu za svaku situaciju. Neki od primjera jesu:

1. Stop panicking! What you did cannot be repaired now. _____ You have to find a way out of this situation. (*There's no use crying over spilt milk.*)
2. Dad must be in the good mood tonight, because he's just let you stay out longer. Take the opportunity and ask for more money! _____ (*Strike while the iron is hot.*)
3. First she lost her job, then all her savings when the bank went bankrupt, then her husband left her... – Oh, that is terrible! _____ (*It never rains but pours.*)
4. Apply for this job as soon as possible, because we can take only 12 people! _____ (*First come, first served.*)
5. He gave me a computer, but he did not give me a printer as well!
Oh, be modest! _____ (*Never look a gift horse in the mouth.*)
6. Our boss is leaving tomorrow! We will enjoy ourselves then!
I bet you will! _____ (*When the cat's away, the mice will play.*)

ZAKLJUČAK

Cilj ovog nastavnog sata jest motivirati učenike za usvajanje dijela engleskog jezika koji nije moguće naučiti drugačije nego napamet, te ih osposobiti da se koriste engleskim poslovicama u određenim situacijama. Motivacijski proces znatno olakšava izjava učenika da su neke poslovice čuli u filmovima, što ih je odmah uvjerilo da poslovice nisu izumrle, nego su, naprotiv, veoma živa i često korištena jezična građa. Ta činjenica odmah daje smisao procesu učenja, jer učenici shvaćaju da lako mogu upotrijebiti ono što uče, te da je to samim time korisno.

Druga spoznaja s kojom su učenici napustili učionicu bila je da se kod poslovice ne prevode riječi nego smisao, jer je smisao taj koji prenosi mudrost i iskustvo s jedne generacije na drugu.

REFERENCIJE

- Ivir, V. (2001). On the nature of proverbs. U B. Sedlić (ur.), *Lijepa lijepu donosi. Rječnik poslovice*, xx. Slavonski Brod: Europe House Slavonski Brod
- Sedlić, B. (2001). *Lijepa lijepu donosi. Rječnik poslovice*. Slavonski Brod: Europe House Slavonski Brod
- Wright J. (1998). *Dictionaries*. Oxford: Oxford University Press

TEACHING PROVERBS IN AN ENGLISH CLASS

Summary

This article focuses on the importance of teaching proverbs in ELT classroom as an important part of English, and of any other foreign language as well. Students should be well acquainted with them in order to reach a higher level of communicative competence. Proverb acquisition poses a problem because they are language specific and have to be taken and learned just the way they are. Word for word translation is not possible. The article presents a way of teaching proverbs which incorporates training students to use dictionaries correctly and independently. The salient element of this English lesson is motivation which is achieved through pointing out to students that proverbs are frequently and widely used in everyday communication among the native speakers of English.

Key words: proverbs, translation, dictionary, motivation, communicative competence

